

মালগুডিৰ শ্ৰেষ্ঠী আৰু তেখেতৰ যাদুঘৰ

বহুতো বাক-বিতণ্ডা, আলোচনা-সমালোচনা, চেষ্ঠা-প্ৰচেষ্ঠাৰ অন্তত আৰু কে নাৰায়ণৰ বাসগৃহে চৰকাৰী পৃষ্ঠপোষকতাত সংগ্ৰহালয়ৰ ৰূপ পালে। তেখেতে ব্যৱহাৰ কৰা বিভিন্ন সামগ্ৰী, তেখেতে লাভ কৰা বিভিন্ন মেডেল, পুৰস্কাৰ আদিৰে সুশোভিত এই সংগ্ৰহালয় ৰাইজৰ বাবে মুকলি কৰে কৰ্ণাটকৰ মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰী চিদ্ৰামায়ায়ে যোৱা জুলাই মাহৰ ২৩ তাৰিখে।

ৰাইজে হেঁচা দিলে যে চৰকাৰে যিকোনো কাম কৰিব পাৰে তাৰ জলন্ত প্ৰমাণ হৈছে মাইচুৰৰ যাদৱগিৰিৰ বিবেকানন্দ পথত অৱস্থিত এই পৰিত্যক্ত বাসগৃহৰ নতুন ৰূপান্তৰ। এই ৰূপান্তৰৰ কাহিনীটো তলত চমুকৈ লিখিবলৈ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

তেখেতসকলৰ মূল ঘৰ এই চহৰৰ ঠিক সোঁমাজৰ লক্ষ্মীপুৰম নামৰ ঠাইত। কিন্তু ১৯৫২ চনত তেখেতে এই ঘৰটো সজাই তাত থাকিবলৈ লয়। ১৯৯১ চনলৈকে তেখেত তাতে আছিল আৰু তেখেতৰ অধিকাংশ কিতাপ সেই ঘৰতেই লিখিছিল। কিন্তু ভগ্নস্বাস্থ্যৰ বাবে তেখেতৰ জীয়াৰী তথা একমাত্ৰ সন্তান হেমাৱতীয়ে তেখেতক চেন্নাইলৈ লৈ যায়। তাতে ২০০১ চনত তেখেতৰ মৃত্যু হয়। তেখেত চেন্নাইলৈ গুছি যোৱাৰ পিছত তেখেতৰ আত্মীয়সকলৰ কোনো কোনো কিছুদিনৰ বাবে তাত আছিল যদিও কালক্ৰমত চাকৰী আদিৰ বাবে বিভিন্ন ঠাইলৈ গুছি যোৱাত তাত থাকিবলৈ কোনো নোহোৱা হ'ল। তেতিয়া ঘৰটো ভাৰালৈ দিয়া হৈছিল। কিন্তু তদাৰক কৰিবলৈ কোনো নাথাকিলে ভাৰাঘৰৰ যি অৱস্থা হয় সেই ঘৰটোৰো সেয়ে হ'ল। ভাৰাতীয়াই কেৱল ঘৰটো নষ্ট কৰাতে ক্ষান্ত নাথাকি ভাৰা দিবলৈকো বন্ধ কৰিলে। বহুত কষ্ট কৰি আত্মীয়সকলে ঘৰটো ভাৰাতীয়াৰ পৰা মুক্ত কৰিলে। তাৰ পিছত তেখেতৰ নাতিনী ভূৱণেশ্বৰীয়ে ঘৰটো বিক্ৰি কৰি দিলে। ঘৰটো বোধকৰো নাতিনীয়ে পাইছিল কাৰণ নাতি শ্ৰীনিবাচনৰ নাম আন সকলোতে উল্লেখ আছে যদিও সম্পত্তি বিক্ৰি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত নাতিনীৰ নামহে বাবে বাবে পাইছে। ইয়াত ছোৱালীয়ে সম্পত্তিৰ ভাগ পোৱাৰ প্ৰথা আগৰে পৰাই আছে। যিজন মানুহে এই ঘৰটো কিনিছিল তেওঁ সেই ঘৰ ভাঙি তাত ফ্লেট সজাবৰ বাবে যো-জা কৰিলে। সেই উদ্দেশ্যে ঘৰটো ভাঙিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। ই হ'ল ২০১১ চনৰ কথা। তাৰ আগতে বহুতে প্ৰস্তাৱ দিছিল যে এই বিশ্ববিখ্যাত লেখক, সাহিত্যিকজনৰ স্মৃতিৰ বাবে চৰকাৰে কিবা ব্যৱস্থা ল'ব লাগে। কিন্তু কোনেও কথাটোত সিমান গুৰুত্ব দিয়া নাছিল। কিন্তু যেতিয়া ঘৰটো ভাঙিবলৈ আৰম্ভ কৰা হ'ল তেতিয়া সকলো সচেতন নাগৰিক সজাগ হৈ দাবী কৰিলে যে চৰকাৰে ঘৰটোৰ সংৰক্ষণ কৰিব লাগে। তেতিয়াৰ বি জে পি চৰকাৰৰ নগৰ উন্নয়ন মন্ত্ৰী সুৰেশকুমাৰে ৰাইজৰ দাবীত সহাঁৰি জনালে। মাইচুৰ নগৰ

নিগমৰ আয়ুক্ত বেটচুৰে Karnataka Town and Country Planning Act 1961 অনুযায়ী এই ঘৰটোক heritage structure বুলি ঘোষণা কৰি ঘৰটোৰ বিধ্বস্তকৰণ বোধ কৰিলে। এইজন দক্ষ আয়ুক্তই এই সমগ্ৰ প্ৰক্ৰিয়াটোত এক অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছিলে। মাইচুৰ ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰত সবাতোকৈ পৰিষ্কাৰ চহৰ হোৱাত এখেতৰো ভালেখিনি অৰিহনা আছে।

শেৰুছপিয়েৰৰ বাসগৃহ Stratford-upon-Avon ৰ দৰেই এই ঘৰটোও আৰ কে নাৰায়ণৰ জীৱনকালত যিদৰে আছিল সেইদৰেই ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে। তাৰ বাবে তেখেতৰ নাতি নাতিনী, ভতিজাক আৰু ভতিজাকসকলৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ সহায় লোৱা হৈছে। তেখেতসকলৰ যৌথ পৰিয়াল আছিল – চাকৰীৰ বাবেহে মানুহবোৰ আন ঠাইলৈ গৈছিল। উদাহৰণস্বৰূপে ভায়েক আৰ কে লক্ষ্মণ (বিখ্যাত কাৰ্টুনিষ্ট)এ মুম্বাইত বাস কৰিছিল। কিন্তু ইয়াতে থকা ককাইভাই কেইজন বেলেগ হোৱা নাছিল। সংগ্ৰহালয়টো সজায় তোলা কাৰ্য্যত এই ঘৰত থকাৰ অভিজ্ঞতা থকা যিসকল লোক জীয়াই আছে সেই সকলোৰে সহায় লোৱা হৈছে। তেখেতৰ এজন নাতি (ভতিজাকৰ পুত্ৰ)য়ে সংগ্ৰহালয় উদ্বোধনৰ সময়ত স্থানীয় কাগজ এখনত লিখিছিল যে সেই ঘৰত চাৰিটা প্ৰজন্মৰ মানুহে বাস কৰিছিল। তেখেত নিয়মিয়াকৈ বজোৱা বীণাখন য'ত যিদৰে ৰখা হৈছিল ঠিক সেইদৰেই ৰখা হৈছে। আনকি বেৰৰ ৰং একেই ৰখাৰ লগতে মজিয়াত তেতিয়াৰ দৰেই বেডঅক্সাইড লগোৱা হৈছে।

এই সংগ্ৰহালয়ৰ আগফালে এখন ফলকত ওপৰত কান্নাডাত আৰ কে নাৰায়ণ মানে ('মানে' শব্দৰ অৰ্থ ঘৰ) আৰু তলত ইংৰাজীত R.K. Narayan's House লিখা আছে। তাৰ তলতে ঠিকনাটো ইংৰাজীত আছে 15 Vivekananda Road, Yadavagiri, Mysore-570020।

এই ৰূপান্তৰণ কাৰ্য্যৰ বাবে কৰ্ণাটক চৰকাৰে এতিয়ালৈকে প্ৰায় তিনি কোটি টকা খৰছ কৰিছে। ঘৰটো কিনোতে দুই কোটি চল্লিছ লাখ টকা দিবলগীয়া হৈছিল। বৰ্তমানলৈকে কৰ্ণাটক চৰকাৰৰ পৃষ্ঠপোষকতাত মাইচুৰ নগৰ নিগমে সকলো খৰছ বহন কৰি আছে। কিন্তু ভৱিষ্যতে তাৰ পৰিচালনাৰ ভাৰ কাক দিয়া হ'ব সেই সিদ্ধান্ত লোৱা হোৱা নাই। পৰ্য্যটন বিভাগৰ লগত যোগাযোগ কৰা হৈছে যাতে ভৱিষ্যতে পৰ্য্যটকসকলক তালৈকো লৈ যোৱা হয়।

এইখিনিতে এটা কথা উল্লেখ কৰা উচিত হ'ব। তেখেতৰ বাসগৃহ চৰকাৰী পৃষ্ঠপোষকতাত সংৰক্ষণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত এই চহৰৰ সকলো লোক যে একমত আছিল সেই কথা ক'লে ভুল হ'ব। ভালেমান কান্নাড়া ভাষাৰ লেখক, সাহিত্যিকে দুৰ্ঘোৰ আপত্তি কৰিছিলে। তেখেতসকলৰ যুক্তি হ'ল এয়েই যে তেখেতে ইংৰাজীত লিখিছিলে – কান্নাড়া ভাষা সাহিত্যলৈ তেখেতৰ কোনো অৱদান নাছিল। কোনেও খোলাখোলিকৈ উল্লেখ নকৰিলেও মানুহবোৰৰ মনত আৰু এটা কথাই

খেলা কৰিছিল – আৰ কে নাৰায়ণ কান্নাড়াভাষী মানুহ নাছিল – তেখেতৰ মাতৃভাষা আছিল তামিল। তেখেতসকলৰ যুক্তি খণ্ডন কৰি কোৱা হ’ল যে কান্নাড়া সাহিত্যলৈ অৱদান নাথাকিব পাৰে কিন্তু তেখেতে ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আন্তৰ্জাতিক খ্যাতি কঢ়িয়াই আনিছে কৰ্ণাটক আৰু মাইচুৰলৈ। দ্বিতীয়তে তেখেতৰ সাহিত্য বিদেশী সাহিত্য নহয় – সম্পূৰ্ণৰূপে ভাৰতীয় সাহিত্য। মাত্ৰ দুখন কিতাপ অৰ্থাৎ Swamy and Friends আৰু Malgudi Days ৰ বাহিৰে তেখেতৰ দুকুৰিৰো ওপৰৰ কিতাপবোৰৰ অধিকাংশ এই ঘৰটোৰ ওপৰ মহলাত থকা নিজৰ অধ্যয়নৰ বাবে বিশেষভাবে সজোৱা কোঠালিটোতে বহি লিখিছিল।

১৯০৬ চনত মাদ্ৰাছত জন্ম লাভ কৰা নাৰায়ণৰ পুৰা নাম আছিল ৰাছিপূৰম কৃষ্ণস্বামী আয়াৰ নাৰায়ণস্বামী। তেখেতে ‘৩০ ৰ দশকৰ আৰম্ভণিতে Swamy and Friends নামৰ উপন্যাসখন লিখি প্ৰকাশক বিচাৰি ফুৰিছিল। কেইবাজনো প্ৰকাশকে নাকছ কৰাৰ পিছত অক্লফৰ্ডত থকা বন্ধু এজনলৈ পাণ্ডুলিপিটো পঠাই দিছিল। সেই বন্ধুজনে ব্ৰিটিছ ঔপন্যাসিক গ্ৰেহাম গ্ৰীণক পাণ্ডুলিপিটো চাবলৈ দিলে। গ্ৰীণে কিতাপখন ইংলেণ্ডত প্ৰকাশ কৰাই দিলে। তেতিয়াই গ্ৰীণে তেখেতৰ নামটো পাশ্চাত্যৰ মানুহৰ বাবে বৰ দীঘল হ’ব বুলি চমু কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিলে। পৰামৰ্শমতে নামটো চমুৱাই আৰ কে নাৰায়ণ কৰিলে।

তেখেতৰ পিতৃ হাইস্কুলৰ শিক্ষক আছিল আৰু সঘনে বদলি হৈ থকাৰ বাবে তেখেত আইতাকৰ লগত থাকি ডাঙৰ দীঘল হৈছিল। আইতাকে তেখেতক ভাৰতীয় পৌৰাণিক কাহিনীবোৰ কোৱাৰ লগতে গণিত আৰু সংস্কৃত শিকাইছিল। সৰুৰে পৰাই তেখেত ইংৰাজী সাহিত্যৰ অনুৰাগী আছিল। কৰ্মসূত্ৰে দেউতাক মাইচুৰলৈ অহাৰ পিছত ইয়াতে স্থায়ীভাৱে থাকিবলৈ লয়। সেয়ে তেখেতে শিক্ষা প্ৰধানকৈ মাইচুৰতে লাভ কৰে। আজি প্ৰায় ১০০ বছৰৰ আগতেই তেখেতৰ আইতাকে গণিত আৰু সংস্কৃত শিকাইছিলে কথাটো ভাবিলেই আচৰিত লাগে। এই কথাৰ পৰাই প্ৰমাণিত হয় দক্ষিণ ভাৰতৰ মানুহ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত কিমান আগবঢ়া আছিল।

তেখেতৰ প্ৰায়বোৰ কিতাপেই বহুচৰ্চিত হ’লেও The Guide খন হয়তো সকলোতকৈ বিখ্যাত। ১৯৬৫ চনতেই সেইখনৰ হিন্দী বোলছবি হৈছিল। এইখন কিতাপৰ বাবেই তেখেতে ১৯৬০ চনত সাহিত্য একাডেমিৰ পুৰস্কাৰ পাইছিল। শ্ৰেষ্ঠ কাহিনীৰ বাবে ফিল্মফেয়াৰ বটাও পাইছিল। তেখেতৰ এজন নাতি (ভতিজাকৰ পুত্ৰ) চেতন কৃষ্ণস্বামীয়ে ‘গাইড’খন নিৰ্মাণ কৰাৰ আগতে কেনেকৈ হঠাতে দেবানন্দ যশ জোহৰৰ লগত পুৱাতে আৰ কে নাৰায়ণৰ ঘৰ ওলাইছিলহি সেই কথা লিখিছে। দেবানন্দক দেখি স্তম্ভিত হোৱা ভতিজাইঁতক তেখেতে হোটেলৰ পৰা ইদলি, বৰ আৰু দোচা আনিবলৈ পঠাই দিয়াত তেওঁলোক হতাশ হৈছিল। দেবানন্দে হেনো পৰম আনন্দেৰে প্ৰাতঃভোজন কৰিলে। সকলো কথা বতৰা হোৱাৰ পিছত দেবানন্দে হেনো সুধিছিলে

তেখেতক কিমান ধন লাগিব। সেই বিষয়ে কোনো ধৰণৰ ধাৰণা নথকা নাৰায়ণে 'মই একো নাজানো' বুলি কোৱাত দেবানন্দে হেনো ৫০০০ টকাৰ চেক এখন অগ্রিম ধন হিচাবে দি গৈছিল।

আৰু কে নাৰায়ণে প্ৰায় ৫০ খন মান কিতাপ লিখিছিল যদিও তেখেত সৰ্বতোকালৰ বাবে জনমানসত স্মৰণীয় হৈ ৰ'ব তেখেতৰ অনুপম সৃষ্টি মালগুডিৰ বাবে। বাস্তৱিকতে মালগুডি নামৰ কোনো ঠাই নাই – ই সম্পূৰ্ণ কাল্পনিক। কেইবাখনো কিতাপৰ নামত মালগুডি শব্দটো আছে যেনে Malgudi Days, The Man-Eater of Malgudi, A Tiger from Malgudi ইত্যাদি। Swamy and Friends কে ধৰি কেইবাখনো কিতাপৰ পটভূমি হৈছে মালগুডি। কান্নাড়া ভাষাত গুডি শব্দৰ অৰ্থ হৈছে সৰু মন্দিৰ। সৰু মন্দিৰ থকা ঠাইকো গুডি বুলি কোৱা হয়। বহুতে কয় কাৱেৰী নদীৰ পাৰত থকা মালগুডিৰ কথা কে তেখেতে লিখিছে। কোনো কোনোৱে কয় যে বেংগালুৰু চহৰৰ দুটা পুৰণা অঞ্চল মাল্লেশ্বৰম আৰু বাসৱনগুডি তেখেতৰ অতি প্ৰিয় ঠাই আছিল বাবে দুয়োটা শব্দৰে আংশিক ৰূপেৰে মালগুডি শব্দৰ সৃষ্টি কৰিছে।

সাহিত্যিকে কাল্পনিক নগৰ চহৰৰ সৃষ্টি কৰাৰ উদাহৰণ আৰু বহুতো আছে। উদাহৰণস্বৰূপে নবেল বটা বিজয়ী গেব্ৰিয়েল গাৰ্ছিয়া মাৰ্কেছৰ উপন্যাসতো কাল্পনিক ঠাইৰ ছবি দেখা যায়। কিন্তু মালগুডিৰ লগত তুলনা নহয়। মালগুডি আৰু আৰু কে নাৰায়ণ এনে ওতপ্ৰোতভাবে জড়িত যে মালগুডিক বাদ দি আৰু কে নাৰায়ণৰ কথা ভাবিব নোৱাৰি। দূৰদৰ্শনে ধাৰাৱাহিকভাবে দেখুওৱা Malgudi Days এ নাৰায়ণক আৰু বেছি জনপ্ৰিয় কৰি তুলিছিল। মালগুডি নামটো অমৰ কৰাত ভাৰতীয় ৰে'লসেৱাৰো অৰিহনা আছে কাৰণ মাইচুৰ আৰু বেংগালুৰুৰ মাজত 'মালগুডি এক্সপ্ৰেছ' নামৰ এখন দৈনিক ৰে'লগাড়ী আছে।

এইজন মহান লেখকে ১৯৬৪ চনতেই পদ্মভূষণ সন্মান লাভ কৰিছিল। ২০০১ চনত পদ্মবিভূষণেৰে সন্মানিত কৰা হৈছিল। ১৯৮০ চনত তেখেতে British Royal Society of Literature ৰ পৰা A.C. Benson Medal লাভ কৰিছিল। একে বছৰতে তেখেত ৰাজ্যসভা-লৈকো মনোনিত হৈছিল।

মই ১৯৮৩ চনৰে পৰা মাইচুৰতে আছো যদিও তেখেতক এবাৰো লগ পোৱাহে নালাগে দেখাৰো সুযোগ নাপালো। তেখেতৰ কিতাপো সকলোবোৰ পঢ়াৰ সৌভাগ্য এতিয়ালৈকে হোৱা নাই। মই যোৰহাটত চাকৰি কৰি থাকোতে সিদ্ধান্ত কৰিছিলো যে ইংৰাজীত লিখি সফলতাৰ উচ্চ শিখৰত উঠা ৰাজা ৰাও, মুলক ৰাজ আনন্দ আৰু আৰু কে নাৰায়ণৰ সকলো কিতাপ কিনি পঢ়িম। ভালেখিনি কিনা হৈছিল। সেই সময়তে তেখেতৰ My Dateless Diary, The Dark Room Next Sunday আদি পঢ়িছিলো। The Dark Room খন পঢ়ি মোৰ হৃদয়ত যি অনুভূতিৰ সঞ্চাৰ

হৈছিল তাক মই ভাষাৰে বুজাব নোৱাৰো। এজন পুৰুষ হৈ তেখেতে এগৰাকী নাৰীৰ মৰ্মবেদনা কেনেদৰে বুজিব পাৰিছিল আৰু তাক ইমান সুন্দৰভাবে বৰ্ণনা কৰিব পাৰিছিল তাকে ভাবি আচৰিত হৈছিলো। ইয়াৰ কোনো কোনো লোকে তেখেতৰ কথা অহংকাৰী বুলি কয় যদিও মোৰ ধাৰণামতে তেখেতৰ এখন দৰদী হৃদয় আছিল। প্ৰেমত পৰি তেখেতে ৰাজম নামৰ ছোৱালীক সোৱৰ্ণৰণিমতে ৰাহিজোবা নহাৰ বাবে সকলোৰে বিৰোধিতা স্বত্বেও বিয়া কৰাইছিল। বিয়াৰ মাত্ৰ দুবছৰৰ পিছতে পত্নীৰ বিয়োগ হৈছিল। তেতিয়া তেখেতৰ বয়স মাত্ৰ ৩৬ হৈছিল যদিও পুনৰ বিয়া নকৰালে। তেখেতৰ এজন আত্মীয়ই লিখিছে যে তেখেতে সদায় গা ধুই উঠি নিজৰ কোঠালিত থকা পত্নীৰ ফটোত ফুল দিছিল।

অৱশেষত মই এষাৰেই কথা লিখিব খোজো। ইংৰাজীৰ দৰে বিদেশী ভাষাত ভাৰতীয় মানুহৰ জীৱন, সংস্কৃতি, সমাজ আৰু চেতনা নিখুটভাবে প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰি বুলি বহুতো চিন্তাবিদৰ মত যে সম্পূৰ্ণ সত্য নহয় আৰু কে নাৰায়ণৰ লেখাবোৰেই তাৰ প্ৰমাণ।